РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 03.03.2021

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	02-370/21		

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Народна иницијатива за забрану продаје физичким лицима угља врсте лигнит који није прошао технолошки поступак обраде угља.

Предлог:

Закон о изменама и допунама Закона о заштити ваздуха

Члан 1.

У Закону о заштити ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009 и 10/2013) у члану 3. Став 1. После тачке 3) додаје се тачка 3а) и гласи:

„Лигнит јесте угаљ - чврсто гориво, односно енергент, према општој класификацији угљева утврђеној стандардом SRPS B.H0.001:2017, односно у чијем саставу је садржај влаге најмање 40% и чија је доња топлотна вредност без влаге и пепела мања од 25 MJ/кг."

Члан 2.

Члан 3. Став 1. мења се и после тачке 39) додаје се тачка 40) и гласи:

„Обрада угља јесу поступци технолошке обраде угља, приликом којих долази до смањења удела влаге, пепела и јаловине у саставу самог угља"

Члан 3.

Члан 48. мења се и после става 2. додаје се став. 3. који гласи:

„Изузето од става 1. овог члана, није дозвољена продаја физичким лицима угља врсте лигнит, који није прошао технолошки поступак обраде угља."

Члан 4.

Члан 79. Став 1. мења се и после тачке 14) додаје се тачка 15) и гласи:

„стави у промет гориво врсте лигнит које није прошло технолошки поступак обраде угља (члан 48 став 3.)"

Члан 5.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику.

Образложење предлога:

Овим изменама предлаже се забрана продаје физичким лицима угља врсте лигнит, ако исти претходно није прошао технолошки поступак обраде. Ова врста угља, у необрађеном/сировом стању, приликом сагоревања производи највећу количину штетних нуспродуката (нарочито ПМ 2.5 и ПМ 10 честице и др.) и по својим техничким карактеристикама је најнижег квалитета у односу на друге угљеве. Ово за последицу има највиши степен загађења животне средине, како ваздуха, тако и воде и земљишта.

Постојећи правни оквир не омогућава адекватну заштиту грађана од високог степена загађења ваздуха, а што се може констатовати на основу „Годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији" из 2018. године. Из овог извештаја јасно произилази колики је проценат загађења као последица „осталог стационарног загревања". Такође може да се види да је у најмање 10 места у Србији средња годишња концентрација ПМ10 честица била изнад дозвољених 50μg/m3. Ово директно обухвата, односно угрожава преко 600 000 људи.

Поред тога, природа стандарда и начин њиховог доношења, чини их неподобним као самостално средство за регулацију минимума прихватљивог квалитета угља за употребу, посебно јер Закон о стандардизацији ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009 и 46/2015) чланом 17 прописује да је примена стандарда **добровољна.** Стандарди (који се примењују у Републици Србији) служе да се омогући класификација горива, у овом случају угља и разликовање угља од других материја које могу имати сличан састав. Уз претходно наведено стандард није бесплатан те није ни приступачан грађанима.

Имајући у виду да ниво загађења ваздуха који овим законом треба да буде регулисан и контролисан, евидентно није под контролом, а да је смањење употребе угља, односно постепени прелазак на обновљиве изворе енергије, неминовност, у смислу заштите здравља српског народа у Републици Србији и у процесу интеграција у ЕУ(„European Green Deal" и „Just Transition Mechanism"), забраном продаје лигнита физичким лицима би се постигао законом жељени ефекат и моментално опадање нивоа загађења ваздуха (које је последица коришћења неквалитетног угља у кућним ложиштима), као и први корак у преласку целог друштва на обновљиве изворе енергије..

Приликом израде текста народне иницијативе коришћени су стандарди SRPS B.H0.001:2017 и SRPS B.H1.001:2017